

on indebærer en belastning og risiko for forstyrrelse af det psykiske helbred».

Det må også indgå i overvejelserne, at der i FN's Torturkomité's anbefalinger bl.a. indgår en opfordring til at sikre, at isolation kun anvendes under særlige omstændigheder og undergives en nøje regulering bl.a. med hensyn til maksimal varighed, og at Europarådets Torturkomité opfordrer Danmark til at overveje indførelse af en absolut grænse for den tidsmæssige udstrækning af anbringelser i isolation.

Justitsministeriet finder imidlertid også - i lighed med Strafferetsplejeudvalget - at det må indgå i overvejelserne, at det af isolationsundersøgelsen fremgår, at den psykiske helbredstilstand blandt de isolerede ikke var afhængig af varigheden af isolationen, idet tilstanden hos de isolerede var uændret over den tid, isolationen pågik. Der kunne således ikke konstateres en større sandsynlighed for udvikling af psykiske forstyrrelser sidst i en isolationsperiode frem for først eller tidligere i perioden.

På den anden side må det indgå i overvejelserne, at sandsynligheden for, at en given person i isolation udvikler en forstyrrelse af det psykiske helbred, er større ved en langvarig isolation som følge af den længere tid, vedkommende er isoleret og dermed udsat for den nævnte belastning og risiko for forstyrrelse af det psykiske helbred. Samtidig må det indgå i overvejelserne, at netop usikkerheden med hensyn til den mulige tidsmæssige udstrækning af en isolation er et forhold, som forskerne bag isolationsundersøgelsen under drøftelser med Strafferetsplejeudvalget har peget på som en mulig belastningsudløsende faktor.

Under høringen over betænkningen er det fra advokatside og af Det Danske Center for Menneskerettigheder anført, at der bør fastsættes en ufravigelig tidsmæssig overgrænse for isolation.

Domstolene har derimod tilsluttet sig Strafferetsplejeudvalgets flertals forslag om, at der fastsættes en normal - men ikke ufravigelig - overgrænse på 4 måneder for lovovertrædelser, der efter loven kan medføre fængsel i 6 år eller mere. Dette forslag støttes også af politiet og anklagemyndigheden.

Justitsministeriet er enig med Strafferetsplejeudvalgets flertal i, at en ufravigelig overgrænse for isolation i visse sager vil kunne være ødelæggende for sagens forfølgning. Dette gælder navnlig sager, hvor de forhold, der efterforskes, er af meget kompliceret karakter - herunder med internationale forgreninger - eller hvor der er tale om organiseret kriminalitet.

Afgangen til at udstrække isolationen ud over 4 måneder består efter flertallets forslag kun for så vidt angår den mest alvorlige kriminalitet. kun i sjældne

undtagelsestilfælde og da under streng domstolskontrol.

Det vil efter Justitsministeriets opfattelse ikke være rigtigt, hvis efterforskningen i sager, hvor der er tale om meget alvorlig og samfundsskadelig kriminalitet, bliver ødelagt, fordi der er fastsat en ufravigelig tidsmæssig overgrænse for isolation.

Det kan i øvrigt også nævnes, at der hverken i norsk eller svensk ret gælder en ufravigelig overgrænse for den tidsmæssige udstrækning af isolation, jf. betænkningen s. 24-26.

Justitsministeriet er på denne baggrund enig med Strafferetsplejeudvalgets flertal i, at en afvejning mellem hensynet til arrestanten og hensynet til strafforfølgingen må føre til, at der ikke bør fastsættes en ufravigelig overgrænse for isolation for den alvorligste kriminalitet, dvs. lovovertrædelser, der kan medføre fængsel i 6 år eller mere.

Det er imidlertid Justitsministeriets opfattelse, at fastsættelse af en 4-måneders grænse, som foreslået af Strafferetsplejeudvalgets flertal, ikke i fuld tilstrækkelig grad vil sikre den begrænsning af den tidsmæssige udstrækning af isolation, der er et af formålene med lovforslaget.

Der er således allerede i dag tale om meget få sager, hvor isolationsfængsling udtrækkes ud over 4 måneder - i 1997 og 1998 drejede det sig, som anført under afsnit 2.3., om henholdsvis 50 og 52 sager eller 5 pct. af samtlige isolationsfængslinger. Endvidere peger nye statistiske oplysninger fra Direktoratet for Kriminalforsorgen i retning af en yderligere nedgang i de længerevarende isolationsfængslinger. Således var der i 4. kvartal 1998 kun 11 isolationsfængslinger på mere end 3 måneder.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at en overgrænse for isolation på 3 måneder må anses for forsvarlig.

Med hensyn til udformningen af adgangen til at fravige 3-måneders fristen foreslår Justitsministeriet, at der bliver tale om en meget begrænset dispensationsmulighed. Det foreslås derfor, at muligheden herfor beskrives i et særskilt punktum, og at der indsættes ordet »undtagelsesvis«.

Herefter vil bestemmelsen gå ud på, at retten *undtagelsesvis* kan tillade, at isolation udstrækkes ud over 3 måneder, hvis *afgørende* hensyn til forfølgningen gør fortsat isolation *påkrævet*, uanset den tid arrestanten hidtil har været isoleret.

Anvendelse af isolation ud over 3 måneder må desuden forudsætte, at det ikke kan bebrejdes politiet eller anklagemyndigheden, at efterforskningen ikke har